

Podle očekávání pozorujeme velmi silnou vazbu mezi výsledky v jednotlivých předmětech; žáci, kteří vykazují dobré výsledky v jednom z předmětů, dosahují z pravidla také dobrých výsledků ve zbývajících dvou předmětech. Žáci, kteří mají problémy v některém z předmětů, mají je obvykle také v ostatních předmětech.

Silný vztah je mezi tím, jak často rodiče s dětmi v předškolním věku dělají počáteční čtenářské a počáteční počítařské aktivity. Z hodnoty korelačního koeficientu můžeme usuzovat na to, že rodiče dělají s dětmi oba druhy aktivit poměrně vyrovnaně (často, nebo naopak méně často), většinou nedochází k upřednostňování jednoho z nich. S tím zřejmě souvisí i poměrně silný vztah mezi zvládnutím obou typů úkolů při nástupu do školy.

Ze sledovaných indexů má na výsledky žáků největší vliv index domácího zdroje pro učení, což se dalo rovněž předpokládat. Tento ukazatel poměrně dobře popisuje rodinné zázemí žáků a vzhledem k jeho složení jej můžeme považovat za faktor socioekonomického statusu. Z jiných studií (např. PISA) je známý velký vliv právě tohoto faktoru na výsledky žáků.

Podle hodnot uvedených v tabulce má na výsledky žáků určitý vliv ještě úroveň zvládnutí počátečních početních úkolů při nástupu do školy. Vliv tohoto faktoru je silnější než vliv počátečních čtenářských úkolů. Zajímavé se zdá být zjištění, že děláni počátečních čtenářských aktivit má stejný vliv na zvládnutí počátečních čtenářských i početních úkolů.

U žáků prvního stupně základní školy, kteří chodí do relativně jednotné školy, neočekáváme tak velké rozdíly ve výsledcích nebo takový vliv socioekonomického zázemí jako v případě šetření PISA, které testuje patnáctileté žáky. Přesto je z tabulky 2.2 patrné, že vliv socioekonomického zázemí žáků není zanedbatelný. Velké rozdíly tohoto faktoru jsme zaznamenali u výše popisovaných čtyř skupin žáků podle počtu předmětů, ve kterých žáci dosáhli vysoké úrovně. Rozdíl mezi průměrnou hodnotou indexu skupiny s nejlepšími a skupiny s nejllepšími žáky překročil jeden a půl násobku směrodatné odchylky.

Pro následující analýzu jsme použili modelů získaných prostřednictvím speciálního statistického softwaru HLM. Rozdíly mezi jednotlivými ukazateli se liší také podle toho, ke kterému předmětu je vztahujeme. Důležitým ukazatelem vzdělávacího systému je, jaká část rozdílů ve výsledcích žáků připadá na rozdíly mezi školami. V tabulce 2.3 uvádíme rozdíly mezi školami a velikost změny ve výsledku žáků v matematice a ve čtenářské gramotnosti, která připadá na jednotkovou změnu indexu domácího zdroje pro učení.

	Rozdíl mezi školami	Změna výsledku
Čtení	8,3 %	—
Čtení + rodinné zázemí žáka	3,5 %	17,0
Matematika	14,8 %	—
Matematika + rodinné zázemí žáka	7,5 %	17,3
Matematika + rodinné zázemí školy	3,5 %	37,5

Tab. 2.3 Rozdíly mezi školami, vliv domácího zázemí

V případě, že kontrolujeme socioekonomické zázemí na úrovni žáka vyjádřené indexem domácího zdroje pro učení, podaří se nám v obou případech vysvětlit přibližně polovinu uvedených rozdílů mezi školami. Na jednotkovou změnu indexu připadá u obou předmětů změna výsledku přibližně o 17 bodů. Jaký vliv má na výsledek v matematice socioekonomické zázemí na úrovni školy, je patrné z posledního řádku tabulky 2.3.